

OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Vsebina: 70. Suprema S. Congregatio S. Officii; a) Decretum. Circa can. 1127 Codicis Iuris Canonici; b) Decretum. Damnatur liber, cui titulus »Il razzismo«, auctore G. Cogni. — 71. Skupno pismo španskih škofov škofom vsega sveta zaradi vojne v Španiji. — 72. Sprava za bogokletje, naročilo. — 73. Misijonska nedelja. — 74. Pospeševanje delovanja Rdečega križa. — 75. Objave. — 76. Osebna naznanila.

70.

Suprema S. Congregatio S. Officii.

a) Decretum. Circa can. 1127 Codicis Iuris Canonici.¹

In plenario conventu huius Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii, habito Feria IV, die 5 maii 1937, propositis dubiis:

1. Utrum in matrimonio contracto a duobus acatholicis dubie baptizatis, in casu dubii insolubilis circa Baptismum, possit permitti alterutri parti ad Fidem conversae usus Privilegii Paulini vi can. 1127 Codicis Iuris Canonici?

2. Utrum in matrimonio contracto inter partem non baptizatam et partem acatholicam dubie baptizatam, in casu dubii insolubilis de Baptismo, possint Ordinarii alterutri parti ad Fidem Catholicam conversae permittere usum Privilegii Paulini vi can. 1127?

Emmi ac Revmmi Patres Dnni Cardinales Fidei morumque integritati tutandae praepositi, omnibus mature perpensis, respondendum decreverunt:

Ad 1. Negative.

Ad 2. Recurrendum ad S. Officium in singulis casibus.

Hanc vero Emmorum Patrum resolutionem, in audientia E. P. D. Adessori S. Officii die 13 eiusdem mensis et anni impertita, Ssmmus D. N. Pius Divina Providentia Papa XI adprobare et Suprema Sua Auctoritate confirmare dignatus est, ac publici iuris fieri iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 10 iunii 1937.

I. Venturi, Supremae S. Congr. S. Officii Notarius.

b) Decretum. Damnatur liber, cui titulus »Il razzismo«, auctore G. Cogni.²

Feria IV, die 9 iunii 1937

In generali consessu Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii Emmi ac Revmmi Domini Cardinales rebus fidei ac morum tutandis praepositi, audito RR. DD. Consultorum voto, damnarunt atque in indicem librorum prohibitorum inserendum mandarunt librum qui inscribitur:

G. COGNI, Il razzismo, Milano-Parigi, 1937.

¹ AAS, an. et. vol. XXIX, num. 9, 1937, pag. 305.

² AAS, an. et. vol. XXIX, num. 9, 1937, pag. 306.

Et sequenti Feria V, die 10 eiusdem mensis et anni, Ssmmus D. N. D. Pius Divina Providentia Pp. XI, in solita audientia Excmmo P. D. Adressori Sancti Officii impertita, relatam Sibi Emmorum Patrum resolutionem adprobavit, confirmavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus Sancti Officii, die 19 iunii 1937.

I. Venturi, Supr. S. Congr. S. Officii Notarius.

71.

Skupno pismo

španskih škofov škofom vsega sveta zaradi vojne v Španiji.¹

Častiti bratje!

1. Razlog za to spomenico.

Katoliški narodi se v dneh bridkosti med seboj podpirajo in tako spolnjujejo zakon ljubezni in bratstva, ki združuje v eno mistično (skrivnostno) telo vse, kateri prejemajo sveto obhajilo v mišljenju in ljubezni Jezusa Kristusa. Naravni posrednik tega duhovnega občevanja so škofje, ki jih je Sveti Duh postavil, da vodijo Cerkev božjo.

Španija, ki prestaja eno največjih bridkosti v svoji zgodovini, je prešla od inozemskih katoliških škofov mnogotere dokaze zavzetja in sočutja, tako v skupnih poslanicah kakor od mnogih škofov posamič. In španski episkopat, tako strahotno preskušan v svojih članih, svojih duhovnikih in svojih cerkvah, se hoče zdaj s to skupno spomenico oddolžiti veliki ljubezni, ki nam je bila izkazana z vseh krajev sveta.

Naša dežela trpi zdaj v prevratu, ki je segel do dna: ni samo nad vse kruta državljanska vojna, ki nas navdaja z bridkostjo, je to strahoten pretres, ki maje same temelje družabnega življenja in je spravil v nevarnost celo naš narodni obstoj. Vi ste to razumeli, častiti bratje, in »vaše besede ter vaše srce se nam je odprlo« pravimo z apostolom, ko nam dajete gledati globočino svoje ljubezni do naše ljubljene domovine. Bog vam poplačaj!

Toda hkrati z našo hvaležnostjo, častiti bratje, vam moramo odkriti svojo bolečino nad nepoznanjem resnice o tem, kaj se v Španiji godi. S številnimi dokazi je ugotovljeno dejstvo, da velik del javnega mišljenja v inozemstvu stoji daleč proč od resnice glede dejstev, ki so se dogodila v naši deželi. Vzroki te zablode so lahko:

Protikrščanski duh, ki je v španskem sporu videl odločilni konec v boju za vero ali proti veri v Jezusa Kristusa, za krščansko omiko ali proti njej;

sedanje nasprotje političnih naukov, kateri streme za nadvlado sveta; namerno prizadevanje mednarodnih tajnih sil;

slednjič brezdomovinstvo, ki se je prijelo premotenih Špancev, kateri so se krili v imenu katoličanov in so tako pravi Španiji povzročili neizmerno škodo.

Najbolj pa nas boli, da je tudi precejšen del inozemskega katoliškega tiska prispeval k tej zablodi v mišljenju, ki bi utegnila biti usodna za najsvetejše koristi, za katere se vrši boj v naši domovini.

¹ Slovenski prevod po Ljubljanskem škofijskem listu 1937, št. 9.

Skoraj vsi škofje, ki smo podpisali to spomenico, smo se potrudili, da smo svojčas pravilno označili pomen te vojne. Zahvaljujemo se inozemskemu katoliškemu tisku, da si je osvojil resnico naših pojasnil, kakor obžalujemo, da so jo pobijali ali jo zavijali nekateri časniki in revije, ki bi morali zgledno uvaževati in spoštovati glas predstavnikov Cerkve.

To nalaga španskim škofom dolžnost, da se skupno obračajo na svoje brate po vsem svetu, z edinim namenom, da zasije resnica, ki jo zatemnjuje lahkomišelnost ali pa zloba, in nam jo pomagajo razširiti. Gre za najvažnejši predmet, v katerem se stikajo ne le politične koristi enega naroda, marveč celo bogodani temelji družabnega življenja: vera, pravica, veljava oblasti in svoboda državljanov.

V zvezi z našo pastirsko službo, ki nam nalaga predvsem učiti resnico, spolnjujemo s tem trojno dolžnost: versko, domovinsko in človečansko: versko, zakaj kot priče velikih zločinov in velikega junaštva, katerim je bila prizorišče naša domovina, moremo svetu nuditi nauke in zglede, ki spadajo v našo škofovsko službo in ki morajo koristiti vsemu svetu; domovinsko dolžnost, zakaj škof je prvi dolžan braniti dobro ime svoje domovine, »zemlje očetov«, ker so bili naši častiti predniki tisti, ki so jo tako krščansko, kakršna je, izoblikovali s tem, da so svoje sinove prerodili v Jezusu Kristusu za oznanjevanje evangelija; in človečansko dolžnost, zakaj, ko je Bog že dopustil, da je naša domovina torišče za preskus naziranj in postopkov, ki hočejo zavzeti svet, bi želeli, da se nevarnost omeji na našo domovino in se drugi narodi propada rešijo.

2. Svojestvo tega pisma.

Ta spomenica ne bo kake postavljene trditve dokazovala, marveč bo v širokih obrisih preprosto razložila dejstva, ki so značilna za našo vojno in ji dajejo njen zgodovinski obraz. Španska vojna je učinek borbe nespravljivih miselnosti; že v same početke so zavita najtežja vprašanja npravnega, pravnega, verskega in zgodovinskega reda. Ne bi bilo težko razložiti osnovne točke naziranja, v kolikor zadeva naše dejansko stajanje. To je v obilni meri že storjeno tudi po nekaterih bratih, ki podpisujejo to pismo. Toda živimo v času računarskega in mrzlega pozitivizma; kar ljudje zahtevajo, posebno še kadar gre za zgodovinsko tako pomembna dejstva, kakršna je rodila ta vojna, to so živa ter utripajoča dejstva, ki pokažejo preprosto in čisto resnico že s tem, da jih izrečemo ali pa jih zanikamo — v tem smislu smo bili od inozemstva že stokrat naprošeni.

Zaradi tega ima to pismo trdilni in brezpogojno določni značaj, ki ga daje izkustvo; in to v dveh pogledih: v pogledu sodbe, ki jo imamo vsi skupno o pravilnem vrednotenju dejstev; in v pogledu nasprotujoče trditve, s katero v vsej obzirnosti podiramo napačne trditve ali zavite razlage, s katerimi se je mogla o življenju v Španiji potvarjati zgodovina tega leta.

3. Naš položaj pred vojno.

Ugotovljeno bodi predvsem, da so španski škofje od leta 1931 dajali najvišji zgled apostolske in državljanske previdnosti, ker je bilo vojno moči videti vnaprej, odkar so se začeli surovi in nepremišljeni napadi na narodno mišljenje. Po cerkvenem izročilu in po navodilih sv. stolice so se škofje postavili odločno na stran novo ustanovljenih oblasti, s katerimi so se trudili sodelovati za skupno blaginjo. In kljub ponovnim napadom na cerkvene osebe, cerkvene stvari in pravice vendar niso prelomili svo-

jega sklepa, ne spreminjati složnega razmerja, ki se je začelo pred kratkim. »Etiam dyscolis« (Tudi osornim bodite podložni): Na preganjanja smo vedno odgovarjali z zgledom zveste pokorščine, v čemer smo mogli; z resnim, utemeljenim in apostolskim ugovarjanjem, kadar smo morali; z iskrenim opominjanjem, s katerim smo se znova in znova obračali na naše katoliško ljudstvo, naj se zakonom pokori, naj moli, naj bo potrpežljivo in mirno. In katoliško ljudstvo nas je podpiralo, ker je bilo naše posredovanje v trenutkih globokega družabnega in političnega razburjenja močan steber za narodno slogo.

Ko je izbruhnila vojna, smo to žalostno dejstvo obžalovali bolj kakor kdorkoli, ker je vojna zmeraj najhujše zlo, ki ga velikokrat ne nadomeste dvomljive vrednote njene pridobitve iz nje in ker je naše poslanstvo poslanstvo sprave in miru: »Et in terra pax« (In na zemlji mir). Vse od začetka vojne smo povzdigovali roke k nebu, da bi nehala. In v teh trenutkih ponavljamo besedo Pija XI. od tedaj, ko je bila medsebojna nezaupnost med velikimi silami na tem, da bi sprostila drugo vojno nad Evropo: »Mi kličemo mir, blagoslovljamo mir, prosimo za mir.« Bog nam je priča o naporih, ki smo jih vršili, da bi zmanjšali grozote, ki vojno zmeraj spremljajo.

S svojimi željami po miru združujemo velikodušno odpuščanje za naše preganjalce in čustva ljubezni do vseh. In nad bojišči našim sinovom iz enega in iz drugega tabora govorimo besedo apostolov: Gospod ve, kako vas vse ljubimo v srcu Jezusa Kristusa.

Toda mir je »ustaljenost reda božjega, narodnega, družabnega in poedinostnega reda, ki vsakomur zagotovi njegovo mesto, kar mu gre, ko postavlja slavo božjo na vrh vseh dolžnosti ter iz božje ljubezni izvaja bratsko pomoč vseh«. In takšno je človeško življenje in takšen red božje previdnosti — ne da bi bilo doslej možno najti nadomestila — da je vojska, ki je za človeštvo ena najstrašnejših šib, včasih zdravilo, edino, ki more stvari spet postaviti v tečaje resnice in jih iznova spraviti pod vladno miru. Zato Cerkev blagoslovlja vojna znamenja, čeprav je hči Kneza miru; zato je ustanavljala vojaške redove ter urejevala križarske vojne proti sovražnikom vere.

Ni tako v našem primeru. Cerkev te vojne ni iskala; zato ne verjame, da bi jo bilo treba braniti pred očitkom, da je vojskujoča se stranka, kakor so inozemski listi označevali špansko Cerkev. Res so se tisoči njenih sinov pokorili povelju svoje vesti in svojega domoljubja ter se na svojo osebno odgovornost dvignili z orožjem, da bi rešili načela krščanske vere in pravičnosti, ki so stoletja in stoletja oblikovala življenje našega naroda; toda kdor Cerkev dolži, da je to vojno izzvala ali da je sklepala zarote zanjo in da za nje preprečitev ni storila vsega, kar je bilo v njeni moči, ta resnice ne pozna ali pa jo potvarja.

To je položaj španskih škofov in španske Cerkve spričo dejstva sedanje vojne. Zastramovali in preganjali so jo, preden je vojna izbruhnila; Cerkev je bila glavna žrtev za besnost ene izmed vojskujočih se strank; in s svojimi prošnjami, svojimi opomini in s svojim vplivom ni nehala prizadevati si, da bi njeno škodo zmanjšala in dneve preskušnje skrajšala.

In če danes skupno izražamo svojo sodbo o prezapletenem vprašanju vojne v Španiji, storimo to prvič zato, ker je vojna, tudi če je bila političnega ali družabnega značaja, tako hudo pretresla verski red in ker je bilo že od vsega njenega začetka jasno, da ena izmed vojskujočih se strank hoče katoliško vero v Španiji iztrebiti. Zato mi, katoliški škofje, nismo

mogli molčati, saj bi s tem zanemarili koristi našega Gospoda Jezusa Kristusa in zaslužili strašni priimek »nemih psov«, s katerim prerok zaznamuje tiste, ki bi spričo krivice morali govoriti, pa molče. Drugič pa podajamo svojo sodbo zato, ker so v inozemstvu položaj španske Cerkve, to je, španskega episkopata, pred bojem krivo tolmačili: v neki zamejni katoliški reviji zelo viden politik toliko da ne pripisuje vojne duševni slepoti španskih nadškofov, ki jih označuje za starce, ki dolgujejo vse, kar so, monarhistični vladavini in ki so z razlogi discipline in pokorščine druge škofo potegnili v smer narodnega gibanja. Spet drugi nas obtožujejo, da smo predrzneži, ki izpostavljam v negotovost vseoblastne ter nasilniške vladavine red Cerkve, katere svobodo smo dolžni braniti.

Ne; to svobodo zahtevamo; pred vsem za izvrševanje svoje službe. Iz nje izhajajo vse svoboščine, ki jih branimo za Cerkev; in zaradi njene moči se nismo vezali z nikomer, ne z osebami ne s silami ne z ustanovami — pa naj smo za varstvo še tako hvaležni — dasi so nas mogle rešiti sovražnika, ki nas je hotel uničiti; in pripravljeni smo sodelovati kot škofje in kot Španci z vsemi, kateri si prizadevajo, da bi v Španiji spet vzpostavili vlado miru in pravice. Nobena politična oblast ne bo mogla reči, da smo se od te smeri kdaj oddaljili.

4. Petletje pred vojno.

Predvsem trdimo, da so tej vojni pripravljale pot nepremišljenost, zmote, včasih zlobnost ali bojazljivost tistih, ki bi jo bili lahko preprečili, ako bi bili narod vladali po pravici.

Če pustimo vnmear druge, manj učinkovite vzroke, so bili zakonodajalci iz 1931, za tem pa izvršilna oblast države s svojimi postopki vladanja tisti, ki so si prizadevali, da bi pot naše zgodovine nagloma preokrenili v smer, ki je docela nasprotna naravi in zahtevam narodnega duha, in še posebno nasprotna verskemu mišljenju, ki v državi prevladuje. Ustava in laični zakoni, ki so pokazali svojo miselnost, so bili siloviti neprestani napadi na narodno zavest. Ko so razveljavljali božje pravice in ob tla pritisnili Cerkev, je ostala naša družba oslABLJENA v zakonitem redu, v tem, kar ima družabno življenje v sebi najbistvenejšega, to je vero. Špansko ljudstvo, ki je po večini ohranilo v sebi vero svojih očetov živo, je z nezmažno potrpežljivostjo sprejemalo ponovne žalitve, ki so jih njegovi vesti zadajali krivični zakoni; toda predrznost njegovih oblastnikov, združena s sramotenjem, je ljudstvu v duši vzbudila odpor in ugovor proti taki socialni oblasti, ki se je pregrešila nad najosnovnejšo pravičnostjo, dolžno Bogu in vesti državljanov.

S tem je v zvezi, da se je vlada ob mnogih važnih prilikah odrekla svoji oblasti nad drhaljo. Požigi svetišč v Madridu in po pokrajinah maja 1931, oktobrske vstaje leta 1934, zlasti v Kataloniji in Asturiji, kjer je gospodovalo brezvladje dva tedna, viharna doba od februarja do julija 1936, v kateri so porušili ali oskrunili 411 cerkva in med katero je prišlo do okoli 3000 hudih napadov političnega in družabnega značaja — vse to je napovedovalo popolno zrušitev javne avtoritete, katera je pogostoma vidno podlegala sili tajnih moči, ki so njeno delovanje izrabljale.

Naša politična vladavina demokratične svobode se je rušila zaradi samovoljnosti državne oblasti in zaradi nasilja vlade, ki je pogazila ljudsko voljo, ko je ustvarila svoj politični ustroj v boju z večino naroda. Primer za to imamo v zadnjih volitvah za državni zbor februarja 1936, ko so

desničarske stranke z več kakor milijonom glasov presežka nad levičarskimi dobile 118 poslancev manj kakor Ljudska fronta, ker so samovoljno uničili volivne zapisnike iz celih pokrajin in tako v korenini okrnili zakonitost parlamenta.

V isti meri pa, kakor se je zaradi razrahljanih družabnih vezi razkrajalo naše ljudstvo, kakor je naše gospodarstvo krvavelo in se je brezmiselno spreminjal način dela ter zlonamerno slabila moč ustanov za družabno obrambo — je druga mogočna država, Rusija, skupaj s tukajšnjimi komunisti po gledališču in kinu, po tujih šegah in navadah, z zaslepljevanjem razuma in s podkupovanjem pripravljala ljudsko mišljenje na izbruh revolucije, za katero so napovedovali že skoraj določen dan.

27. februarja 1936 je ruska Kominterneta zaradi zmage Ljudske fronte zapovedala špansko revolucijo in jo podprla z bajnimi vsotami. Naslednjega 1. maja so po Madridu stotine mladcev javno zahtevale »bomb in samokresov, smodnika in dinamita za bližnjo revolucijo«. Dne 16. istega meseca so se v Ljudskem domu v Valenciji sestali sovjetski odposlanci III. internacionale s španskimi zastopniki ter v 9. točki svojega dogovora sklenili: »Treba je eni izmed skupin v Madridu, oni, ki je označena s številko 25 in ki jo tvorijo službujoči policijski stražniki, poveriti nalogo, da odstrani tiste politične in vojaške osebnosti, ki so določene, da bi v protirevoluciji igrale kako pomembno vlogo.« Medtem so od Madrida do najoddaljenejših vasi vojaško vežbali revolucionarno milico in jo izdatno oboroževali, tako da je ob začetku vojne štela 150.000 vojakov za napad in 100.000 za obrambo.

Naštevanje teh dejstev v škofovski spomenici se vam bo, častiti bratje, zdelo neprimerno. Želeli smo jih nadomestiti z razlogi iz političnega prava, ki bi mogli opravičiti narodno odporno gibanje. Brez Boga, ki mora biti temelj in vrh družabnega življenja; brez avtoritete, ki je nič ne more nadomestiti v njeni službi, ustvarjalke reda in ohranjevalke državljanskega prava; s surovo snovno silo v službi ljudi brez Boga in vesti, ki jih imajo na vajetih mogočni agenti mednarodne družbe — tako naj bi Španija drsela v brezvladje, ki je pravo nasprotje skupne blaginje pravičnosti in družabnega reda. Za ta cilj so prišli pripravljat španske pokrajine, v katerih je marksistična revolucija imela svoj začetni tek.

To so dejstva. Primerjajte jih z naukom svetega Tomaža o pravici do obrambnega odpora s silo, potem naj vsakdo pravično presodi. Nihče ne bo mogel reči, da ni bil v začetku spopada obstoj skupne blaginje — vere, pravičnosti, miru — v resni nevarnosti; kakor tudi ne, da družbene oblasti skupno z razumnimi in uvidevnimi ljudmi, ki predstavljajo ljudstvo v njegovi naravni skupnosti in v njegovih najboljših sestavinah, javne nevarnosti niso spoznale; kar se tiče tretjega pogoja, ki ga zahteva angelski učenik, to je, da morajo razumni in uvidevni ljudje biti prepričani o verjetnosti uspeha, prepuščamo sodbo pravični zgodovini: dejstva do sedaj temu ne nasprotujejo.

Odgovorimo še na pomislek, ki ga neka inozemska revija izraža glede pobitih duhovnikov in ki bi se lahko raztegnil na vse, kateri so nosilci tega silnega socialnega prevrata, ki ga je pretrpela Španija. Pomislek se nanaša na možnost, da bi se javni mir ne bil kršil, če bi ne bilo prišlo do vstaje: »Če pomislimo na nasilja rdečih — beremo tam — stoji pred nami resnica, da bi bilo na stotine in na tisoče duhovnikov, ki so jih pobili, ostalo pri življenju in bi nadaljevali božje delo v dušah, če bi se Franco

ne bil uprl.« Te trditve ne moremo podpisati, ker smo priče položaja v Španiji, kakršen je bil ob izbruhu spopada. Resnica je nasprotno dejstvo; s pravno gotovostjo je dokazano, da je v natančnem načrtu za marksistično revolucijo, ki so jo pripravljali in ki bi bila izbruhnila po vsej državi, če bi je v velikem delu ne bilo preprečilo državljansko vojaško gibanje, stalo povelje za iztrebitev katoliške duhovščine in pomembnih desničarjev, za sovjetizacijo industrije in za upostavitev komunizma. Bilo je konec januarja, ko je neki anarhistični voditelj govoril svetu po radiu: »Treba je govoriti o stvareh, kakršne so, in resnica je to in nič drugega, da nas je vojaštvo prehitelo in preprečilo, da nam ni uspelo razvneti revolucijo.«

Naj ostane torej ugotovljeno kot prva trditev te spomenice, da je pet let neprestanih stisk med španskimi podaniki na verskem in družabnem področju spravilo v nad vse resno nevarnost sam obstoj javne blaginje ter ustvarilo izredno napetost v duševnosti španskega ljudstva; narod se je dobro zavedal, da po izčrpanju zakonitih sredstev ni bilo druge pomoči za ohranitev reda in miru kakor sila; sile, katere so bile tuje tej oblasti, ki smo jo imeli za zakonito, so sklenile, prevrniti postavljeni red in s silo uvesti komunizem; in po usodni povezanosti dejstev Španiji slednjič ni ostalo nič drugega, kakor izbira: ali da podleže končnemu naskoku razdiralnega komunizma, ki je bil že namenjen in zapovedan, kakor se je zgodilo v pokrajinah, kjer narodno gibanje ni zmagalo; ali pa, da v silnem obrambnem naporu poskusi strašnega sovražnika se rešiti in tako ohraniti osnovna načela svojega družabnega življenja in svojih narodnih osobin.

5. Vojaška vstaja in komunistična revolucija.

Dne 18. julija preteklega leta je prišlo do vojaške vstaje in se je začela vojna, ki še traja. Toda pomnite, prvič, da se vojaška vstaja že od prvih početkov ni vršila brez sodelovanja z zdravim ljudstvom, ki se je pridružilo gibanju v velikih množicah; zato jo je treba označiti za državljansko-vojaško; drugič pa, da sta to gibanje in komunistična revolucija dve dejstvi, katerih ni moči ločiti, če hoče človek o tem, kakšna je vojna, soditi tako kakor je potrebno. Kakor sta se skoraj istočasno začeli, tako že od kraja naznačujeta globok prepad med obema Španijama, ki se bosta borili na bojiščih.

Se več: Gibanje se ni začelo, ne da bi bili tisti, ki so ga sprožili, prej opozorili javne oblasti, naj se grozeči marksistični revoluciji z zakonitimi sredstvi postavijo v bran. Poskus ni uspel in začel se je spopad, pri katerem državljansko-vojaške sile od prvega trenutka niso zadevale toliko ob vladne oddelke, ki so skušali gibanje omejiti, kakor ob razbrzdani bes nekake ljudske vojske, ki se je v zavetju vladne brezdelnosti — da ne rečemo kaj hujšega — vokvirila v uradno vojno poveljevanje, se okoristila razen z orožjem, ki ga je nezakonito že imela, še z orožjem iz državnih skladišč in se kakor uničujoč plaz vrgla na vse, kar daje oporo družbi.

Tak je v vladnem taboru odgovor na državljansko-vojaško vstaio. Res, bil je to protinapad sil, zvestih vladi; toda predvsem je to borba v družbi anarhističnih sil, ki so se njim pridružile in se bodo z njimi bojevale do konca vojne. Ves svet to ve, da se je Rusija v vladno vojsko vcepila ter se vrinila v njeno poveljevanje; kljub temu, da se je ohranil videz Ljudske fronte, je to v bistvu pomenilo vpostavitev komunistične

oblasti za prevrat ustaljenega družabnega reda. Kdor presoja zakonitosti narodnega gibanja, ne bo mogel na nasprotni strani pustiti iz vida, da je vmes stopila »anarhistična milica, ki je ni moči nadzirati« — to so besede ministra v madridski vladi — katere moč bi bila zmagala nad ljudstvom.

Ker je Bog najgloblji temelj dobro urejene družbe — tako je bilo pri španskem narodu — je bila komunistična revolucija, zaveznica vladnih oddelkov, predvsem naperjena proti Bogu. Tako se je zaključila laična zakonodaja iz ustave l. 1931 z uničenjem vsega, kar je božje. Izvzamemo pri tem sleherno osebno sodelovanje tistih, ki se niso borili zavedno v tem znamenju; samo očrtavamo glavno smer dejstev.

To je razlog, da se je v duši ljudstva vzbudil odpor verskega značaja, primeren nihilističnemu in uničevalnemu delovanju brezbožnikov. In Španija je bila tako razdeljena v dve veliki bojni stranki. Vsaka izmed njiju je bila privlačna za katero izmed obeh globoko ljudskih stremljenj; in okrog njiju in sodelujoč z njima so se nasprotne sile, ki so razdvajale narod, zgrinjale kot prostovoljne vojaške čete in kot pomožni oddelki v zaledju.

Vojna je potemtakem kakor oboroženo ljudsko glasovanje. Nekrvava borba ob februarskih volitvah 1936, pri katerih je pomanjkanje politične vesti v narodni vladi samolastno naklonilo revolucionarnim silam zmažo, ki je na voliščih niso dosegle, se je zaradi državljansko vojaškega spora spremenila v krvavo borbo naroda, razdeljenega na dve struji: v duhovno stremljenje na strani vstasev, ki se je dvignilo v obrambo reda, družabnega miru, zgodovinske omike, domovine ter v velikem delu za obrambo vere, in to zelo vidno; na drugi strani pa materialistično, naj se imenuje marksistično, komunistično ali anarhistično stremljenje, ki je hotelo nadomestiti staro špansko omiko in vse, kar jo vzdržuje, z najnovejšo »omiko« ruskih sovjetov.

Nadaljnji zapletljaji so značaj te vojne spreminjali samo prigodno: komunistično mednarodnjaštvo je drvelo na špansko ozemlje na pomoč marksistični vojski in marksističnemu ljudstvu; prav tako je po naravni obrambni zahtevi in iz mednarodnih razlogov prišlo zgodovinski Španiji na pomoč orožje in moštvo iz drugih držav izza meja. Toda jedro narodnih oddelkov je ostalo, čeprav je spor, ki je v bistvu ljudski, začel dobivati značaj mednarodnega boja.

Zaradi tega so mogli bistrovidni opazovalci zapisati o naši vojni naslednje besede: »To je tekma v hitrosti med boljševizmom in med krščansko omiko.« »Novo in morda odločilno razdobje v borbi, ki se je začela med revolucijo in med redom.« »Mednarodna bitka na narodnem bojišču: komunizem bije na polotoku strahoten boj, od katerega je odvisna usoda Evrope.«

Nismo podali drugega kakor zgodovinski obris, iz katerega izhaja ta trditve: Vojaška vstaja je bila po svojem izvoru narodno gibanje za obrambo osnovnih načel sleherne omikane družbe. V svojem razvoju je to nalogo izvrševalo proti brezvladiu, zvezanemu s silami v službi vlade, ki ni znala ali ni hotela teh načel braniti.

Iz te trditve izvajamo naslednje štiri sklepe:

P r v i č : Cerkev kljub svojemu mirovnemu duhu in kljub temu, da vojne ni želela in v njej ni sodelovala, ni mogla biti v boju brezbrizna: to ji je branil njen nauk in njen duh, čut za ohrano vrednot in skušnja iz Rusije. Na eni strani so preganjali Boga, čigar delo mora na svetu

ustvarjati Cerkev, in Cerkvi sami so povzročali neizmerno škodo na ljudeh, na imetju in pravicah, kakor je v toliki meri pač še ni trpela nobena ustanova v zgodovini. Na drugi strani, in naj bodo njene človeške napake kakršnekoli, pa je stal napor za ohranitev starega španskega in krščanskega duha.

Drugič: Cerkev spričo tega ni mogla izraziti soglasja z gibanji, stremljenji ali nameni, ki bi sedaj ali v bodoče mogli pokvariti plemeniti naravni obraz narodnega gibanja, ki ga je imelo v njegovem izvoru, v zunanjih izrazih in ciljih.

Tretjič: Trdimo, da je državljansko-vojaška vstaja imela na dnu narodne zavesti dvojno korenino: domoljubno čustvovanje, ki je v njej videlo edino pot, da se Španija dvigne in končnemu propadu izogne; in pa verski čut, ki je vstajo smatral kot silo, katera naj onesposobi božje sovražnike, in kot jamstvo za ohranitev svoje vere in za izvrševanje bogočastja.

Četrtrič: Danes v Španiji ni drugega upanja za dosego pravičnosti in miru ter dobrin, ki iz njiju izvirajo, kakor v zmagi narodnega gibanja; danes pač še manj ko v začetku vojne, zakaj nasprotni tabor kljub vsem naporom svojih vladnih ljudi ne daje jamstva za politično in družabno stalnost.

6. Značilnosti komunističnega prevrata.

Ko gre komunistični prevrat svojo pot, je primerno ugotoviti njegove značilnosti. Omejili se bomo na naslednje trditve, ki izvirajo iz proučevanja popolnoma dokazanih dejstev. Za mnoge izmed njih imamo zanesljive, pisane in slikane podatke, ki leže pred nami. Pripominjamo, da imajo težko kateri podatki več potrebne verodostojnosti kakor podatki z ozemlja, ki se je rešilo komunistične oblasti. Je pa še vedno v oblasti orožja rdeče vojske, delno ali v celoti, več pokrajin; o grozotah, ki so se v najširšem obsegu in najhujših oblikah tam dogajale, imamo za zdaj še redke vesti.

V celoti presojujejoč izgrede španskega komunističnega prevrata, trdimo, da v zgodovini zahodnih narodov ni znan enak pojav kolektivne divjosti; tudi ne vemo, da bi se napadi na temeljne božje pravice, pravice družbe in človeške osebnosti, kdaj v tako malo tednih podobno naгрmadi. Ne bi bilo lahko podobna dejstva zbrati, jih urediti po njihovih značilnih potezah, napraviti iz njih slike zločina, pa najti kje v zgodovini kako dobo ali kaka ljudstva, ki bi nam mogla nuditi takih in tako številnih zablod. Pišemo zgodovino brez razlage dušeslovnega ali družabnega značaja, ker bi bilo za to treba posebnega proučevanja. Anarhistična revolucija je bila v »zgodovini izjema«.

Pristavljam, da je klanje ljudi in uničevanje tvarnih dobrin po komunističnem prevratu bilo »premišljeno«. Malo pred preobratom je bilo prišlo iz Rusije 79 strokovnjaško izvežbanih agitatorjev. Narodna komisija marksističnega zedinjenja je prav tiste dni zapovedala, ustanavljati po vseh krajih revolucionarno milico. Uničevanje cerkva ali vsaj njihove oprave je bilo načrtno in kar v skupinah. V kratki dobi enega meseca so bila vsa svetišča za službo božjo neporabna. Že leta 1931 je brezbožniška zveza imela v svojem programu člen, ki se je glasil: »Ljudsko glasovanje o tem, kaj naj se zgodi s cerkvami in župnišči«. Eden izmed njenih po-

krajinskih odborov je dal tole navodilo: »Prostor ali prostori, namenjeni doslej bogoslužju, bodo določeni za skupna skladišča, za javna tržišča, za ljudske knjižnice, za kopališča in javne zdravstvene ustanove itd., primerno potrebam vsakega kraja«. Za odstranitev vidnejših ljudi, ki so bili zapisani kot nasprotniki revolucije, so že vnaprej sestavili »črne sezname«. V nekaterih je bil škof, in to na prvem mestu. Ljudstvu, ki je hotelo rešiti svojega župnika, je neki komunistični voditelj dejal o duhovnikih: »Imamo ukaz, vse to seme spraviti s poti.«

Najzgovornejši dokaz za to, da je bilo rušenje svetišč in klanje duhovnikov v celoti nekaj preišljenega, je strahotno število. Čeprav so številke še prezgodnje, moremo vendar naštetih kakih 20.000 cerkva in kapel, porušenih ali docela izropanih. Pobitih duhovnikov — in to zgolj svetnih — bo kakih 6000, če štejemo, da jih je v opustošenih škofijah zgubilo življenje povprečno 40 odstotkov — ponekod gre do 80 odstotkov. Pregarjali so jih s psi; zasledovali so jih po gorah; s strastno zaigrzenostjo so jih iskali po vseh skrivališčih. Ponajvečkrat so jih pobili brez sodbe, kar gredé, brez drugega razloga kakor zaradi njihovega družabnega poslanstva.

Revolucija je bila »nadvse kruta«. Oblike ubijanja so dobile značaj grozovitega divjaštva. V številkah: več ko 300.000 sodijo število civilnih prebivalcev, ki so postali žrtve ubijanja zgolj zaradi svojega političnega prepričanja, in še posebno zaradi verskega: v Madridu je bilo v prvih treh mesecih ubitih več ko 22.000 ljudi.

Komaj kje dobite kak kraj, kjer bi ne bili spravili s poti najizrazitejših desničarjev. Brez sodnega postopka: brez obtožbe, brez dokazov, ponajvečkrat brez obsodbe. Kar se tiče mučenja, povemo, da so mnogim odsekali ude, ali pa so jih strahotno spačili, preden so jih ubili; iztikali so jim oči, rezali jezike, jim parali trebuhe, jih sežigali ali žive pokopavali, jih razkosavali s sekiro. Največjo krutost so izvrševali nad božjimi služabniki. Iz spoštljivosti in ljubezni ne maramo navajati natančneje.

Prevrat je bil »nečloveški«. Niso spoštovali ženske sramežljivosti, niti pri ženskah, ki so bile po svojih obljubah posvečene Bogu. Skrunili so grobnice in pokopališča. V glasovitem romanskem samostanu v Ripollu so razdejali grobove, med katerimi je bil grob Vilfreda Velloso, osvojitelja Katalonije, in škofa Morgadesa, obnovitelja slavnega samostana. V Vichu so oskrunili grob velikega Balmesa, in beremo, da so igrali nogomet z lobanjo velikega škofa Torras y Bagesa. V Madridu in na starem pokopališču v Hueski so odprli na stotine grobov, da so trupla oropali zlatih zob in prstanov. Nekateri oblike mučenja dado sklepati na razvratnost teh ljudi ali na to, da je v njih zamrl čut človečnosti.

Prevrat je bil »divjaški« spričo dejstva, da je uničil delo stoletne omike. Uničil je na tisoče umetnin, med njimi del svetovnega slovesa. Izropal ali požgal je arhive in tako onemogočil zgodovinsko raziskavanje in dokazovanje iz dejstev pravnega in družabnega reda s pomočjo listin. Na stotine slik je razrezanih, kipov poškodovanih, stavbnih čudes za zmezaraj razdejanih. Reči moremo, da so v pokrajinah, kjer so gospodovali komunisti, bili v nekaj tednih bedasto uničeni zakladi umetnosti, predvsem verski, ki so se nakopičili v sto in stoletjih. Dinamit je izvršil svoje razdiralno delo prav do Barajevega Loka v Tarragoni, rimskega spomenika, ki je videl dvajset stoletij. Topoglavo so izropali slavne umetnostne zbirke v toledski stolnici, v lirski palači, v pradojskem muzeju. Številne knjiž-

nice so izginile. Nobena vojna, noben divjaški vpad, noben družabni pretres ni v nobenem stoletju povzročil v Španiji razdejanja, ki bi bilo podobno sedanjemu, zakaj za tega so se strnili činitelji, kakršnih nikdar ni bilo na razpolago: premišljena organizacija v službi strahotnega uničevalnega namena, ki je proti vsemu, kar je božjega, zbrala vsa novodobna sredstva za naglost in rušenje, dosegljiva vsaki zločinski roki.

Poteptal je prevrat najosnovnejša načela »človeških pravic«. Spomnite se na ječe v Bilbau, kjer so v množicah nečloveško pobijali na stotine jetnikov. Spomnite se maščevanja nad talci, ki so jih imeli zastražene na ladjah in po ječah zgolj zaradi sovražnega vojnega naključja. Spomnite se ubojev v gručah, ko so nesrečne jetnike vezali skupaj in jih posipali s točo krogel iz strojnic; spomnite se obstreljevanja nezavarovanih mest, ki so bila brez sleherne vojaške stavbe.

Prevrat je bil v bistvu »protišpanski«. Uničevalno delo so izvrševali ob krikih »Živela Rusija«, v senci mednarodne komunistične zastave. Napisi po zidovih, hvalisanje tujih osebnosti, vojaško poveljstvo v rokah ruskih voditeljev, oplenitev naroda na korist tujcev, mednarodna komunistična himna, vse to je več ko zadosten dokaz za sovraštvo do narodnega duha in do domovinskega čuta.

A vrhu vsega je bil prevrat »protikrščanski«. Ne verjamemo, da bi se bilo v zgodovini krščanstva in v času nekaj tednov sovraštvo do Jezusa Kristusa in do njegove svete vere v vseh oblikah mišljenja, volje in občutja kdaj tako razgorelo. Bogoskrunsko razdejanje, ki ga je pretrpela Cerkev v Španiji, je bilo takšno, da je zastopnik španskih rdečkarjev, katerega so bili poslali na brezbožniško zborovanje v Moskvo, mogel reči: »Španija je močno prekosila delo sovjetov, v kolikor smo v Španiji Cerkev popolnoma uničili.«

Mučencev štejemo na tisoče; njihovo pričevanje je up za našo ubogo domovino. A skoraj bi v rimskem Martirologiju ne našli oblike mučenja, ki bi je ne uporabljal komunizem; izvzeto ni niti križanje; poleg tega pa vidimo še nove oblike mučil, ki so jih omogočile snovi iz nove dobe in novodobni stroji.

Sovraštvo do Jezusa Kristusa in do Device je privrelo do blaznosti. Iz stotin razrezanih križev, iz zverinsko oskrunjenih kipov Device, iz bilbajskih sramotilnic, v katerih bogoskrunsko preklinjajo Mater božjo, iz nesramne književnosti po rdečih strelskih jarkih, v katerih zasmehujejo božje skrivnosti, iz ponovnega skrunjenja svete Hostije moremo slutiti sovraštvo pekla, utelešenega v naših nesrečnih komunistih. »Prisegel sem, da se bom maščeval nad teboj,« je rekel eden izmed njih Gospodu, zaprtemu v svetišču —; in nabil je samokres ter sprožil proti njemu, rekoč: »Vdaj se rdečim, vdaj se marksizmu!«

Strašna je bila skrunitev svetih relikvij: drobili ali sežgali so telesne ostanke sv. Narcisa, sv. Paskala Bajlonskega, blažene Beatrice Silvijske, sv. Bernarda Kalvoja in drugih. Oblike skrunitve so neverjetne in skoraj jih ni mogoče umeti drugače, kakor da jih je navdihoval satan. Zvonnove so razbili in jih stopili. Bogočastje so, če izvzamemo majhen predel na severu, po vsem komunističnem ozemlju docela zatrli. Veliko število cerkva, med njimi prave umetniške dragotine, so do tal podrli: k temu odvratnemu delu so silili uboge duhovnike. Sloveče podobe, ki jih je ljudstvo stoletja častilo, so, zrušene ali požgane, za zmeraj izginile. Marsikje je oblast državljanom ukazala, vse svete predmete, kateri so

njim pripadali, oddati, da so jih potem javno uničevali: premislite, kaj pomeni to dejstvo v redu naravnega prava in z ozirom na rodbinske vezi, ter na nasilje, prizadeto krščanski vesti.

Ne bomo nadaljevali, častiti bratje, s presojanjem komunističnega udejstvovanja v naši domovini in prepuščamo zgodovini natančno naštevovanje dejstev, ki so se v njej zgodila. Če bi nas obtoževali zaradi tega, ker smo v tako trdi obliki očrtali značilnosti naše revolucije, bi se opravičevali z zgledom sv. Pavla, ki se ne pomišlja, z grmečimi besedami braniti spomin Izraelovih prerokov in ki ima najhujša imena za sovražnike božje; ali z zgledom našega svetega očeta, ki v svoji okrožnici o brezbožnem komunizmu govori »o tako groznem razdejanju, ki je v Španiji doseglo višek, s sovraštvom, divjaštvom in besnostjo, o kateri bi mislili, da v našem veku ni mogoča«.

Ponavljamo svojo besedo o odpuščanju za vse, in svojo obljubo, da jim bomo delali dobro, kar bomo mogli. In sklepamo ta odstavek z besedami iz »Uradnega poročila« o dogodkih v prvih treh mesecih revolucije: »Ne štejte španskemu ljudstvu ničesar bolj v zlo, kakor to, da je služilo kot orodje za izvršitev teh zločinov...« To sovrašтво do vere in do očetnih izročil, katerih podoba in dokaz je bilo toliko stvari, ki so za vselej uničene, »je prišlo iz Rusije, prinesli so ga vzhodnjaki pokvarjenega duha«. V razbremenitev tolikih žrtev, zaslepljenih po »satanovih naukah«, povejmo, da so se naši komunisti ob smrti, ko jih je pritisnil zakon, spravili z Bogom svojih očetov v ogromni večini. Na Mallorki jih je umrlo nespokorjenih samo kaka dva odstotka; v južnih pokrajinah ne več kakor dvajset odstotkov, v severnih pa morda deset odstotkov. To je dokaz, da je bilo naše ljudstvo žrtev prevare.

7. Narodno gibanje: njegove značilnosti.

Orišimo zdaj značaj tako imenovanega »narodnega« gibanja. Mislimo, da je to ime pravilno. Prvič zaradi njegovega duha; saj je bil španski narod v ogromni večini ločen od vlade, ki ni znala zastopati njegovih globokih potreb in teženj; gibanje je bilo sprejeto kot upanje vsega naroda. V neosvobojenih pokrajinah ljudstvo samo čaka, da bo strlo oklep komunističnih sil, ki ga stiskajo. To gibanje je pa narodno tudi po svojem namenu, ker stremi za tem, da reši in za bodočnost ohrani bistvene vrednote naroda, organiziranega v državi, ki naj ume, vredno nadaljevati njegovo zgodovino. S tem izražamo le stvarno resnico in splošno željo španskih državljanov, ne nakazujemo pa sredstev za njeno uresničenje.

Gibanje je okrepilo domovinski čut proti tujinstvu sil, katere so mu nasprotne. Domovina vsebuje pojem očetovstva; to je moralno okolje, podobno razširjeni družini, v kateri državljani dosega svoj popolni razvoj. Narodno gibanje je usmerilo tok ljubezni, ki se je osredotočila okrog španskega imena in španske zgodovinske vsebine, z odporom proti tujim prvinam, ki so nam prinesle polom. In kakor doseže domovinska ljubezen najvišje vrhove krščanske ljubezni, ko ji je dala nadnaravno vrednost ljubezen do Jezusa Kristusa, našega Boga in Gospoda, tako smo videli, kako se je razplamenila resnična ljubezen, ki je dobila svoj najvišji izraz v krvi tisočev Špancev, kateri so jo prelivali z vzklikom »Živela Španija!« »Živel Kristus Kralj!«

V osrčju narodnega gibanja je dozorel čudovit pojav mučeništva —

resničnega mučeništva, kakor je dejal papež — tisočev Špancev, duhovnikov, redovnikov in neduhovnikov. In to pričevanje krvi bo pod kaznijo neizrekljive politične odgovornosti moralo določati delovanje tistih, ki naj po odložitvi orožja zgradé v spokojnosti miru novo državo.

Gibanje je zajamčilo mir po ozemlju, ki je v njegovi oblasti. Primerjamo položaj v pokrajinah, kjer je zmagalo narodno gibanje, s tistimi, nad katerim še gospodarijo komunisti. O teh lahko rečemo z besedo Modreca: »Ubi non est gubernator, dissipabitur populus« (kjer ni voditelja, se bo narod razpršil); brez duhovnikov, brez svetišč, brez službe božje, brez pravice, brez oblasti — so ti kraji plen strahotnega brezvladja, lakote in bede. Nasprotno pa sredi naporov in strašne tegobe vojne živé druge pokrajine v spokojnosti notranjega reda, v varstvu resnične oblasti, ki je začetek pravičnosti, miru in napredka, kar zagotavlja blaginjo družabnega življenja. Medtem ko žive v marksistični Španiji brez Boga, opravljajo v nedotaknjenih in znova osvojenih pokrajinah popolno službo božjo, pooganjajo ter cveto nove oblike krščanskega življenja.

Ta položaj dovoljuje upanje, da pride tudi za bodočnost vlada pravičnosti in miru. Nočemo se drzniti, da bi kaj napovedovali. Naše rane so nad vse resne. Razrahlanost družabnih vezi; navade pokvarjene politike; nepoznanje državljskih dolžnosti; redkokje izoblikovana popolna katoliška zavest; duhovni razkol v reševanju naših velikih narodnih vprašanj; s krutimi umori izvršena odstranitev tisoč in tisoč izbranih ljudi, ki so bili po svojem položaju in izobrazbi poklicani k delu za narodno obnovo; medsebojno sovraštvo in beda, posledica državljanske vojne; tuji nauki o državi, ki si prizadevajo, da iz nje izkoreninijo krščansko misel in krščanski vpliv; vse to bodo ogromne težave pri ustvarjanju nove Španije, vcepljene v deblo naše stare zgodovine in poživiljene z njenim sokom. Toda ko se neizmerna žrtev dovrši, imamo upanje, da bomo spet našli pravega duha. Bližamo se temu polagoma z zakonodajo, kjer prevladuje krščanski čut v prosveti, v nravnosti, v družabni pravičnosti ter v spoštovanju in češčenju, ki gre Bogu. Najprej naj v Španiji Bogu dobro služimo, to je bistven pogoj, da bomo v resnici dobro služili narodu.

8. Odgovor na nekaj očitkov.

Ne bi izpolnili namena tega pisma, častiti bratje, če bi ne odgovorili na nekatere očitke, ki smo jih dobili iz tujine.

Cerkev so obtoževali, da se je pred ljudskim gibanjem branila z utrjevanjem v svojih svetiščih in da so temu sledili pokolji duhovnikov in uničevanje cerkva. — To zanikujemo. Naskok na svetišča je prišel nenadno, skoraj ob istem času po vseh pokrajinah in hkrati so pobijali duhovnike. Svetišča so gorela zato, ker so bila hiše božje, in duhovniki so padali kot žrtev, ker so bili božji služabniki. Dokazi za to so preštevilni. Cerkev ni bila napadalka. Bila je prva dobrotnica ljudstva, ki je širila nauk in podpirala dela družabne pravičnosti. — Podlegla je, kjer je vladal anarhistični komunizem, kot žrtev — nedolžna, miroljubna, brez brambe.

Iz tujine zahtevajo od nas, naj povemo, če je res, da je Cerkev v Španiji imela tretjino narodnega ozemlja in da se je ljudstvo vzdignilo zato, da bi se rešilo njenega zatiranja. — To je smešna obtožba. Cerkev ni imela več kot nekaj neznatnih in nepomembnih zemljišč, duhovniških hiš in vzgajališč, in še to ji je nazadnje država zaplenila. Vse, kar ima

Cerkev v Španiji, bi ne krilo niti četrte njenih potreb, in to ji služi za izvrševanje najsvetejših obveznosti.

Cerkvi očitajo nepremišljenost in pristranost, da se je vmešavala v spor, ki narod razdvaja. — (Ni bilo tako:) Cerkev se je vselej postavila na stran pravice in miru in je v vsakem položaju sodelovala z državnimi oblastmi za skupni blagor. Ni se vezala z nikomer, naj so to bile stranke, osebnosti ali stremljenja. Postavljena nad vse ljudi in čez vse reči je izpolnjevala svojo dolžnost, da je učila in opominjala k ljubezni, čeprav je čutila globoko bolečino, da jo je preganjalo in sramotilo mnogo njenih zašlih sinov. Sklicujemo se na številne spise in dejstva, ki izpričujejo te trditve.

Pravijo, da je ta vojna razredni boj in da se je Cerkev postavila na stran bogatinov. — Kateri poznajo vzroke za vojno in njen značaj, vedo, da ne. Čeprav priznavamo, da je bila neka malomarnost v izpolnjevanju dolžnosti, ki jih narekuje pravičnost in ljubezen, k čemur je Cerkev prva opominjala, so delovni sloji vendarle uživali močno zakonito varstvo in narod je bil že stopil na prosto pot do boljše razdelitve dobrin. Razredni boj je v drugih državah bolj strupen ko v Španiji. In prav v Španiji se je velik del najubožnejših pokrajin obvaroval strašne vojne, kjer pa je povprečje bogastva in ljudskega blagostanja bilo višje, tam se je vojska bolj razkačila. Tudi ni mogoče vreči v pozabo naše napredne socialne zakonodaje in naših uspevajočih dobrodelnih ustanov za javno in zasebno pomoč, ki so španskega in zelo krščanskega izvora. Ljudstvo so prevarili z obljubami, katerih ni moči uresničiti in ki niso v skladu ne z gospodarskim življenjem v državi in ne s kakršnokoli vrstjo organiziranega gospodarskega življenja. Tukaj je blagostanje nedotaknjenih pokrajin — beda pa je zavladata nad onimi, ki so padle pod komunistično oblast.

Vojna v Španiji ni, pravijo, nič več kakor epizoda (postranski dogodek) v vesoljnem boju med demokracijo in samovlastno državnostjo. Zmaga narodnega gibanja bo spravila narod v sužnost države. Španska Cerkev — tako beremo v nekem tujem listu — je morala izbirati, ali naj se odloči za preganjanje po madridski vladi ali za sužnost pod tistimi, ki zastopajo politična stremljenja, katera nimajo na sebi nič krščanskega, pa si je izbrala sužnost. — Ni bila ta izbira postavljena Cerkvi v naši državi, ampak tale: Cerkev stoji pred popolnim propadom v rokah komunizma, kakor se je zgodilo v pokrajinah, koder je komunizem zavladata, varuje pa jo oblast, katera je doslej zagotovila osnovna načela sleherne družbe; to Cerkev čuti brez ozira na njene politične težnje.

Kar pa zadeva bodočnost, ne moremo prerokovati, kaj se bo zgodilo na koncu borbe. Pač trdimo, da se vojna ni začela zato, da bi se kakšna samosilniška država postavila nad ponižan narod, marveč zato, da spet vstane narodni duh z močjo in krščansko svobodo nekdanjih časov. Zaupamo v previdnost mož, ki so v vladi, da za oblikovanje bodoče španske države ne bodo hoteli sprejemati tujih vzorcev, marveč bodo upoštevali zahteve globoko narodnega življenja, in pot, ki je zaznamovana po preteklih stoletjih. Vsaka dobro urejena družba temelji na trdnih načelih in živi od njih, ne pa od prinesenih tujih prituklin, ki so v nasprotju z narodnim duhom. Življenje je močnejše ko programi, in moder oblastnik ne bo nalaгал državi programa, ki bi delal silo notranjim močem naroda. Mi bi bili prvi, ki bi obžalovali, če bi se neodgovorna samovlada parlamenta nadomestila s še strašnejšo samovlado diktature, ki nima korenin

v narodu. Gojimo upravičeno upanje, da ne bo tako. Prav to, kar je Španijo rešilo v najresnejšem sedanjem trenutku, je bila trajnost vekovitih načel, ki so oblikovala naše življenje, in pa dejstvo, da se je velik del naroda dvignil v njih obrambo. Bila bi zmeta, če bi prelomili z duhovno smerjo naroda, in ni misliti, da bi v to zmoto zabredli.

Voditelje narodnega gibanja dolže podobnih zločinov, kakršne so zagrešili ljudje iz Ljudske fronte. »Bela vojska«, beremo v veljavnem katoliškem listu iz tujine, »uporablja neopravičljiva sredstva, proti katerim moramo ugovarjati... Zbirka podatkov, ki jih imamo, naznanja, da v nacionalistični Španiji beli teror (strahovlada belih) gospoduje z vso strahoto, ki jo kažejo skoraj vsa revolucionarna nasilja... Spricho okrutnega divjanja, ki je organizirano po načrtu, kar kaže skušnja pri četah, se doseženi uspehi zdé vredni prezira.« — Spoštovani člankar je zelo slabo obveščen. Vsaka vojna ima svoje izgrede; nedvomno jih bo imela kaj tudi v narodnem gibanju; nihče se blaznih napadov brezsrčnega sovražnika ne brani s popolno mirnostjo. Ko v imenu krščanske pravice in ljubezni obsojamo vsak izgred, zagrešen bodisi po zmoti, bodisi po podrejenih ljudeh, in ki ga je tudi tisk pa načrtu povečeval, pa hkrati povemo, da se sodba, katero popravljamo, ne sklada z resnico; trdimo, da je izredno velika, nepremostljiva razdalja med eno in drugo stranjo v načelih pravičnosti, v nje uresničevanju in oblikah njenega uveljavljanja. Bolje bi rekli, da je bila pravičnost Ljudske fronte ena sama strašna zgodovina nje kršitve, obrnjene proti Bogu, proti družbi in poedincem. Nemogoče, da bi bila pravičnost tam, kjer izločujejo Boga, temelj pravičnosti. Ubijati zaradi ubijanja, uničevati zaradi uničevanja, pleniti nasprotnika, ki se ne vojskuje, in to postavljati kot načelo za državljansko in vojaško udejstvovanje: to je tisto, kar se more o enih utemeljeno trditi in česar drugim ne moremo prisojati brez krivice.

Nekaj besed o vprašanju baskovskega nacionalizma, tako nepoznane in potvarjanega in iz katerega so kovali orožje proti narodnemu gibanju. — Z vso iskrenostjo občudujemo državljanske in verske kreposti naših baskovskih bratov. Vsa naša ljubezen velja veliki nesreči, ki jih tare in ki jo imamo za svojo, ker je nesreča domovine. V dno srca nas boli zatemnitev, ki je zadela nekatere njihove voditelje v resnem trenutku njihove zgodovine. Toda z vso odločnostjo obsojamo, da niso poslušali glasu Cerkve in se niso zavedali resničnosti papeževih besedi v okrožnici o komunizmu: »Agentie uničevanja, ki niso tako številni, izkoriščajo ta nesoglasja (med katoličani), jih zaostrojujejo in nazadnje vržejo v boj katoličane druge proti drugim.« — »Tisti, ki delajo na to, da bi pomnožili nesoglasja med katoličani, jemljejo nase strašno odgovornost pred Bogom in pred Cerkvijo.« — »Komunizem je v bistvu in do dna perverzen in ni mogoče dopustiti, da bi na kateremkoli področju z njim sodelovali tisti, ki hočejo rešiti krščansko omiko.« — »Kolikor bolj se pokrajine, v katerih nadaljuje komunizem s svojim prodiranjem, odlikujejo po starosti in veličini svoje krščanske omike, toliko bolj uničujoče se bo tam pokazalo sovraštvo brezbožnikov.«

V nekem zelo razširjenem tujem listu trdi nekdo, da se je ljudstvo v Španiji ločilo od duhovnika zato, ker duhovnik izhaja iz gosposkega razreda; in da noče dajati krstiti svojih otrok zaradi visokih pristojbin pri podeljevanju zakramenta.« — Na prvo odgovarjamo, da so bogoslovci v različnih španskih semeniščih porazdeljeni takole: skupno število seme-

nišnikov je leta 1935 bilo 7401. Od tega je bilo plemiških sinov 6; bogataških z glavnico nad 10.000 peset 115; ubožnih in bolj ali manj ubožnih 7280. Na drugo pa odgovarjamo, da pred spremembo vlade od otrok katoliških staršev ni ostal nekrščen niti eden na desettisoč; pristojbina za krst je nadvse skromna, za siromake pa je sploh ni.

9. Sklep.

Končujemo, častiti bratje, to že obširno pismo, s prošnjo, da nam pomagata objokovati veliko narodno nesrečo Španije, v kateri je s pravico in z mirom, ki sta temelj skupne blaginje in tistega krepostnega državnega življenja, o katerem nam govori angelski učenik, šlo po zlu toliko vrednot omike in krščanskega življenja. Ker smo v političnem, socialnem in gospodarskem življenju pozabili na resnico in krepost, smo s tem priklicali nase to skupno nesrečo. Slabo smo bili vladani, ker Bog daje, kakor pravi sv. Tomaž, zaradi grehov ljudstva vlado v roke hinavcu.

Svojemu sočutju pridružite še miloščino svojih molitev, in molitev svojih vernikov, da bomo doumeli nauk pokore, s katero nas je preskusil Gospod; da bo naša domovina kmalu spet vstala in mogla dopolniti svoje prihodnje naloge, ki jih dajejo slutiti naloge, izpolnjene v prejšnjih stoletjih; da se bo po naporih in molitvah vseh ustavila poplava komunizma, ki hoče uničiti božjega Duha in človeškega duha, edina stebra, ki sta nosila dela nekdanje omike.

In to svoje delo dopolnite z ljubeznijo do resnice o španskih zadevah. »Non est addenda afflictio afflictis. (Ni treba potrnosti potrtem dodajati).« Bolečini zaradi tega, kar trpimo, se je pridružila še ta, da nas v našem trpljenju niso razumeli. Še huje: množili so jo z lažjo, z zvijačo, z napačnim tolmačenjem dejstev. Niso nam izkazali niti časti, da bi v nas videli žrtve. Razum in pravico so tehtali na isti tehtnici kakor brezumje in krivico, morda največjo, kar so jih videla stoletja. Podkupljenemu časniku, nesramnemu zakotnemu lističu ali španskemu malovestnežu, ki je z zaničevanjem na jeziku vlačil po svetu ime svoje matere domovine, so tako verjeli kakor glasu prelatov, kakor vestnemu proučavanju moralista ali kakor pristnemu poročilu nakopičenih dejstev, ki so žalitev za človeško zgodovino. Pomagajte nam razširiti resnico! Pravica do resnice ne more zastarati, predvsem ne, kadar gre za čast kakega naroda, za ugled Cerkve, za rešitev sveta. Pomagajte nam s tem, da boste širili vsebino teh pisem, da boste pazili na katoliški tisk in katoliško propagando ter popravljali zmote neopredeljenega ali nasprotnega časopisja. Sovražnik je posejal ljuljko v izobilju: pomagajte nam sejati dobro seme.

Dovolite nam še poslednjo izjavo. Bog ve, da v Kristusovem duhu ljubimo vse in da iz vsega srca odpuščamo tistim, ki so prizadeli tako veliko škodo Cerkvi in domovini, ne da bi se zavedali, kaj počenijajo. Ti so naši sinovi. Sklicujemo se pred Bogom in v njihov blagor na zasluge naših mučnikov, desetih škofov in tisočev duhovnikov in katoličanov, ki so umrli z odpuščanjem na ustnicah; sklicujemo se tudi na bolečino, globoko kakor morje, ki jo trpi naša Španija. Molite, da bi se v naši domovini pogasilo sovraštvo, da bi se zblížale duše in bi bili svet vsi eno z vezio ljubezni. Spominjajte se naših pomorjenih škofov, toliko tisočev duhovnikov, redovnikov in odličnih vernikov, ki so padli samo zato, ker so bili izbrana vojska Kristusova. In prosite Gospoda, da bi dal rodovit-

nost njihovi plemeniti krvi. O nobenem izmed njih se ne more reči, da bi bil v uri mučeništva omahoval; v tisočih in tisočih so dajali zgled najbolj vzvišenega junaštva. To je nevenljiva slava naše Španije. Pomagajte nam moliti, in nad našo zemljo, ki jo danes namaka kri naših bratov, bo spet zasijala mavrica krščanskega miru in bosta spet iz razvalin vstali naša Cerkev, tako slavna, in naša domovina, tako rodovitna.

In nad nami vsemi naj bo mir Gospodov, ker nas je vse Gospod poklical k velikemu delu za vesoljni mir, ki je uresničenje božjega kraljestva na zemlji z zidanjem Kristusovega telesa, Cerkve, ki nas je postavila za škofe in pastirje.

Pišemo vam iz Španije, spominjajoč se rajnih bratov in bratov izven domovine, na praznik predragocene Krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa, dne 1. julija 1937.

† **Izidor, kardinal Gomá y Tomás**, nadškof toledski; † **Evtahij, kardinal Ilundain y Esteban**, nadškof seviljski; † **Prudencij**, nadškof valencijski; † **Emanuel**, nadškof burgoški; † **Rigobert**, nadškof zaraškoški; † **Tomaž**, nadškof santiaški; † **Avguštin**, nadškof granadski, apostolski upravitelj Almerije, Guadiksa in Jaena; † **Jožef**, nadškof, škof mallorški; † **Adolf**, škof cordobski, apostolski upravitelj škofovskega priorata Ciudad Real; † **Anton**, škof astorški; † **Leopold**, škof madridsko-alcalajski; † **Emanuel**, škof palencijski; † **Henrik**, škof salamanški; † **Valentín**, škof solsonski; † **Justín**, škof urgelski; † **Mihael de los Santos**, škof cartagenski; † **Fidel**, škof calahorrski; † **Florencij**, škof orenški; † **Rafael**, škof lugojski; † **Feliks**, škof tortoški; † **Fr. Albin**, škof tenerifski; † **Janez**, škof jacaški; † **Janez**, škof viški; † **Nikanor**, škof tarazonski, apostolski upravitelj Tudele; † **Jožef**, škof santanderski; † **Felicijan**, škof plasencijski; † **Anton**, škof kersoneski na Kreti, apostolski upravitelj Ibize; † **Lucijan**, škof segovijski; † **Emanuel**, škof curijski, apostolski upravitelj Ciudad Rodriga; † **Emanuel**, škof Zamore; † **Lin**, škof hueški; † **Anton**, škof tuyski; † **Jožef Marija**, škof badajoški; † **Jožef**, škof geronski; † **Just**, škof oviedski; † **Fr. Frančišek**, škof corijski; † **Benjamin**, škof mondoñedski; † **Tomaž**, škof osemski; † **Fr. Anzelm**, škof teruelsko-albarracinski; † **Santos**, škof avilski; † **Balbin**, škof malaški; † **Marcelin**, škof pamplonski; † **Anton**, škof canarijski; **Hilarij Yaben**, kapitularni vikar sigüenski; **Evgenij Domaica**, kapitularni vikar cádiški; **Emilio F. García**, kapitularni vikar ceutski; **Ferdinand Alvarez**, kapitularni vikar leónski; **Južef Zurita**, kapitularni vikar valladolidski.

72.

Sprava za bogokletje, naročilo.

Iz mest in s podeželja prihajajo od dušnih pastirjev in laikov pritožbe o naraščajočem preklinjevanju, bogokletju in sramotanju Matere božje. Sodim, da pritožbe niso pretirane, saj sam slišim odrasle in šolsko mladino, kako sramotijo z italijansko kletvijo Madono — Mater božjo.

Morda se premnogo teh mladostnikov in odraslih niti ne zaveda nizkosti in surovosti v tujem jeziku izgovorjene psovke, a slutim, kolikokrat se je morala ponoviti grda kletev, da tako lahkotno in brez sramu zdrkne mladim ljudem iz ust.

Surovost, kvanta in kletev ni v čast in pohvalo slovenskemu ljudstvu, ki do svetovne vojne ni žalilo Boga z bogokletjem in sramotenjem Matere božje.

»Človek grdih besed je tudi človek grdega srca«, uči služabnik božji Anton Martin Slomšek mladeniča v molitveniku »Življenja srečen pot« in ga svari: »Varuj se grdih ljudi, ki radi preklinjajo. Kakor blato pete, tako se prime govorjenje mladeniča, ki rad posluša preklinjevalce.«

Ko opozarjam na ta nov način zastrupljanja in kvarjenja katoliškega ljudstva od strani brezbožništva, vabim katehete srednjih in drugih šol, da večkrat med šolskim letom opomnijo izročeno jim mladino na obveznosti druge božje zapovedi, zlasti na odurnost našemu narodu tujih sramotilnih kletev Boga in Matere božje. Priporočam tudi vsem dušnim pastirjem, da vsako leto v pridigi in krščanskem nauku po skrbni pripravi s posebnim ozirom na krajevne potrebe in razmere ponovno poučijo vernike: Kaj zapoveduje in kaj prepoveduje Bog v drugi božji zapovedi?

Da se zadosti za nečast, ki se dela Bogu, Materi božji, angelom in svetnikom božjim s preklinjevanjem ter da se odvrne šiba božja od našega ljudstva, odrejam v zvezi z že izdanimi naročili za zadostilne pobožnosti v Oglasniku 1935, IV. odst. 38, 1936, IV. odst. 39 in 1937, V. odst. 36, kakor sledi:

Začenši z zadnjo, 5., nedeljo v oktobru naj se opravi vsako nedeljo in zapovedani praznik v vseh župnijskih cerkvah, samostanskih oratorijih in drugih svetiščih (semeniščih, bolnicah) pri popoldanski službi božji po zadnjem blagoslovu z Najsvetejšim, in sicer po incenzu, pred repozicijo, z odpustki obdarovana molitev: »V spravo za bogokletje« (Cerkevni molitvenik stran 270). Po svoji uvidevnosti bodo dušni pastirji mogli to spravno molitev uvrstiti v spored drugih pobožnosti, n. pr. ljudskih misijonov, tridnevnic, šmarnic... Moli naj se vedno z razločno napovedjo: Molimo v spravo za bogokletje.

Dušni pastirji naj to zadostilno pobožnost oznanijo nedeljo poprej s prižnice ter pojasnijo vernikom, zakaj, kedaj in kako se bo opravljala molitev »V spravo za bogokletje«, namreč v zboru menjaje med duhovnikom in verniki, tako, da duhovnik moli invokacijo, katero vsa cerkev glasno in razločno ponovi, za kar bi bila umestna predhodna vaja n. pr. s šolskimi otroci, ali s člani Marijinih družb. Dobro bo, ako se povabijo verniki k sodelovanju pri pobijanju kletve in kvante.

Hvaljen Jezus in Marija!

Maribor, na Roženvensko nedeljo, dne 3. oktobra 1937.

† Ivan Jožef,
škof in apostolski administrator.

73.

Misijonska nedelja.

Bliža se predzadnja nedelja v oktobru, letos 23. pobinkoštna nedelja — 24. oktobra, ki se obhaja kot misijonska nedelja. Dušni pastirji naj skrbijo, da se bo izvedel načrt za praznovanje misijonske nedelje, objavljen v Oglasniku leta 1932, IX, str. 63 sl. Zato naj vernikom prejšnjo nedeljo, 17. oktobra, pri pridigi ali oznanilu z vabljivimi besedami pojasnijo namen in pomen tega dne.

Kakor lani, bo tudi letos Misijonska pisarna v Ljubljani poslala župnijskim uradom potom škof. ordinariata v Ljubljani misijonske tiskovine in brošure. Dušni pastirji naj se potrudijo, da se misijonsko čtivo razpeča in tako pri širših slojih budi zanimanje za misijonstvo. Kljub mnogoterim drugim važnim domačim potrebam ostane misijonsko vprašanje vedno na prvem mestu. — Zbirka misijonske nedelje in izkupiček za tiskovine naj se po položnici, ki bo priložena misijonski pošiljki, čimprej vpošlje Misijonski zvezi lavantinske duhovščine v Mariboru. Na položnici naj bo natančno označeno, v kateri namen se denar pošlje (koliko znaša zbirka, koliko je za članarino DŠV, koliko za misijonske tiskovine), da ne bo pomote pri knjiženju. Po istih položnicah se more poslati poleg omenjenega tudi denar za Dejanje sv. Dedinstva (DD), Božji grob, za afriške misijone, za misijone sploh, članarina UCM. Vsakokrat naj bo točno napisan namen pošiljatve. V ta namen so tej številki Oglasnika priložene položnice.

V škofiji je več župnij, kjer DŠV kljub ponovnemu naročilu ni uvedena. Ne more obveljati ugovor, da ljudje nimajo za to zanimanja ali ne denarja. Zanimanje je treba s pridigami in misijonskim čtivom vzbuditi; vernikov pa, ki bi dali mesečno po 1 dinar za misijone in zanje molili, ne manjka v nobeni župniji. Mnogi imajo dovolj misijonskega duha, a duhovnik ga mora znati gojiti, ne sme pustiti, da jim zamré. — Premalo je, če se članarina za DŠV pobira le misijonsko nedeljo po večernicah v zakristiji ali v župnišču. Uspeh bo dosežen, če se bomo točno ravnali po navodilih za DŠV, t. j. zbiranje po desetnijah, stotnijah. Marijina družba je kakor nalašč poklicana, da njeni člani prevzamejo poverjenišvo.

Nekatere župnije imajo DŠV vzorno urejeno, zato so vidni tudi uspehi. In med temi župnijami niso le take, ki veljajo za bogate, temveč celo nasprotno. Dušni pastirji in poverjeniki se trudijo, zato dá Bog svoj blagoslov.

Letošnja misijonska nedelja naj bo nova vzpodbuda za poživitev misijonskega duha v škofiji. Slovenci imamo lastne misijonske pokrajine. Zavedajmo se te odlike, enako pa tudi dolžnosti, ki so s tem v zvezi. Prosimo skupno Boga, naj naše molitve in žrtve za misijone posredujejo božje življenje njim, »ki sedijo v temi in smrtni senci« (Lk 1, 79).

74.

Pospeševanje delovanja društva Rdečega križa.

Dne 17. septembra 1937, štev. 1966/36-3, je bila dekanijским uradom razposlana okrožnica sledeče vsebine:

»Sreski odbor društva Rdečega križa v Mariboru se je dne 3. avgusta t. l., št. 260, obrnil na kn. šk. ordinariat s prošnjo, da bi za časa letošnje proslave Tedna Rdečega križa, t. j. od 19. do 25. septembra po svojih župnijskih uradih priredil na primeren način v cerkvah ali drugače denarne zbirke... Kakor že večkrat (glej Oglasnik 1936, št. VIII, str. 86), se tudi ob tej priliki duhovščini priporoča, da podpira namene Rdečega križa in vzbuja pri vernikih smisel za sodelovanje. Nabrani darovi naj se semkaj nakažejo.

O predstojećem naj se obvestijo župnijski uradi tamkajšnje dekanije.«

75.

Objave.

Iskanje v matrikah.

Iščejo se rojstni in krstni podatki **Košar Guste** (Avguste), ki je bila v dobi 1905—1910 rojena v tukajšnji škofiji. — Zadevni krstni list, kolkovan, naj se čimprej predloži semkaj. Stroški bodo poravnani.

Išče se rojstni in krstni ter poročni list **Habid Marjete**, ki se je po letu 1795 poročila z vdovcem Zink Jakobom. Njen vnuk živi v Nemčiji. Najditelj omenjenih matičnih podatkov prejme nagrado za trud.

Naj se predloži ex offo rojstni in krstni list **Strmšek Terezije**, ki je bila rojena med l. 1832—1847.

Predloži naj se kolkovan krstni list **Mesarič (Mesaritsch) Janeza**, ki je bil rojen okrog leta 1887; nadalje poročni in mrtvaški list njegovih staršev (Mesarič Janez in Katarina, roj. ?) ter krstni listi njegovih bratov in sester. Stroški se bodo povrnili.

76.

Osebna naznanila.

Imenovana sta bila: a) za ravnatelja cerkveno-glasbene šole v Mariboru g. Janez Gašparič, stolni kapelnik v Mariboru (10. avg. 1937); b) za kn.-šk. duhovnega svetovalca g. p. Teotim van Velzen, frančiškan, Heerlen na Holandskem (7. okt. 1937).

Postavljeni so bili gg.: Alojz Ocvirk, kaplan v Cirkovcah, za provizorja župnije Gotovlje (15. avg. 1937); p. Konstantin Ocepek, župn. upravitelj pri Sv. Vidu pri Ptuju, za upravitelja župnije Ptujška gora; p. Karol Jelušič, kaplan pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuju, za upravitelja župnije Sv. Vid pri Ptuju (umeščen 5. sept. 1937); Ivan Bombek, I. kaplan v Slov. Konjicah, in Vincenc Franjež, semeniški duhovnik, za prefekta v kn.-šk. dij. semenišču v Mariboru (1. sept. 1937); Ivan Kodrič, kaplan v Pišecah, za provizorja istotam (24. sept. 1937).

Nastavljeni so bili gg. Ivan Kupčič-Petin za kaplana v Cirkovcah (15. avg. 1937); Jaroslav Kotnik, novomašnik, za kaplana pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju; p. Alojzij Horvat, minorit, za kaplana pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuju in p. Jozafat Jagodič, minorit, za kaplana pri Sv. Vidu pri Ptuju (1. sept. 1937).

Prestavljeni so bili gg. kaplani: Ivan Bombek iz Slov. Konjic (I.) v Guštanj z delokrogom prefekta v kn.-šk. dij. semenišče v Mariboru; Ludvik Duha iz Marenberga k Sv. Juriju ob Ščavnici (II.) z delokrogom v Mariboru; p. Božidar Glavač, min. duhovnik, od Sv. Petra in Pavla v Ptuju na Ptujško goro; p. Inocenc Kunčnik od Sv. Vida pri Ptuju (II.) k Sv. Petru in Pavlu v Ptuju in p. Viktorin Sivavec, kapuc. duhovnik, od Sv. Lovrenca na Dravskem polju v Marenberg (1. sept. 1937).

Umeščen je bil g. Janez Bejek, provizor v Pečarovcih, kot župnik istotam (15. sept. 1937).

Umrli je g. Franc Toplak, župnik v Pišecah, dne 22. sept. 1937 v brežiški bolnišnici (pokopan v Pišecah) v 50. letu starosti. R. I. P.!

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 8. oktobra 1937.